

CARLES TORNER

UCRAÏNA, MON AMOUR

Empúries

narrativa

Carles Torner

Ucraina,
mon amour

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: setembre del 2023

© Carles Torner, 2023
Drets d'edició negociats a través d'Asterisc Agents

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B. 12.760-2023
ISBN: 978-84-19729-03-3

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè
sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en
creixement.

A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa
d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si
necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu
contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al

91 702 19 70 / 93 272 04 47.

RETORN A CATALUNYA

LA BENVINGUDA

—És que no suportó aquesta mirada ingènua, incapaç de veure-hi la mà de l'OTAN —diu el desconegut quan torno de rentar-me la cara per mirar de calmar-me—. Una mica de vi blanc?

—Jo tampoc no ho suportó —diu la desconeguda—. Tants anys i tantes campanyes i ara tothom beu a galet.

—No, gràcies. Jo prendré un tequila —responc amb un somriure mentre li allargo l'ampolla al meu exmarit perquè me'l serveixi— amb un glaçó, sisplau.

I mentre ho dic penso que m'emborratxaré. Perquè és l'única resposta adequada a l'inesperat comitè de benvinguda. Feia dos mesos que no veia el Fidel i ell ha insistit al telèfon, incansable, en venir-me a buscar a l'aeroport i convidar-me a sopar. I he cedit. Una vegada més, he cedit. He pensat que en el fons és un bon home i que encara m'estima, que vol tenir cura de mi, que es va espantar quan va esclatar la guerra, que no suporta aquesta separació que vivim des del 2017 i que si gira i que si tomba, he seguit pensant més i més raons i que no passava res per deixar que em vingués a buscar a l'aeroport. Soc una sentimental: ja ho sé que un divorci és un divorci, i sé també que si

les amigues no paren de recordar-m'ho és perquè encara em fa gràcia que ell m'estigui esperant a la sala d'arribades de l'aeroport. Quatre anys llargs separats i un any de divorciats i encara em fa gràcia. Confirmat: soc tan sentimental que semblo bleada. I ell ho sap, ho sap tant que fins i tot portava un ram de flors! Molt mal triades: roses blanques. Que es pensa potser que ens hem de tornar a casar? Li he fet un petó a cada galta i l'he avisat:

—Que boniques! Gràcies, Fidel! —I després d'una petita pausa per respirar fondo:— Però no em penso pas quedar a dormir, ja ho saps.

Ell ha fet un somriure incòmode, ha agafat el mànec de la maleta i l'ha arrossegat amb lleugeresa cap al cotxe. Segueix estant en forma. Ha estat en sortir del pàrquing de l'aeroport que ha anunciat:

—Per cert, he convidat uns amics a sopar. —I, mentre enfilava l'autovia, ha afegit:— No els coneixes, són maquíssims, de la coordinadora, i quan van saber que venies d'Ucraïna van dir que tenien moltes ganes de trobar-te. He pensat que et faria il·lusió.

Bleda, no. Semblo bleada rematada. Li havia comprat una ampolla de tequila al *duty free* i durant tot el vol des de Cracòvia hi havia donat voltes, perquè em temia un sopar romàntic. Ja tenia llestes les armes perquè no es fes cap il·lusió. I ara això, un sopar amb gent de la coordinadora: un comitè de benvinguda de desconeguts.

—Ah, doncs... Molt bé, Fidel, molt bé. Però que sigui un sopar curt, que estic molt cansada del viatge.

No era cap mentida. Havia passat tres dies de pura angoixa. Fins al moment que he pujat a l'avió no he sentit que la corda tensa, tensíssima, finalment s'afluixava. Quan

ens anàvem a enlairar he tancat els ulls i just en el moment que les rodes de l'avió s'han desenganxat de terra m'han començat a rajar les llàgrimes. Al cap d'uns moments, somicava. I ara, en comptes d'anar-me'n de cap al llit a plorar tant com volgués amb el coixí, m'esperava un soparet amb l'exmarit i els seus amiguets pacifistes. Que no hi ha potser un temps per a cada cosa? Està molt bé recordar les seves batalles de quan van fer-se objectors de consciència —oh, i tant!— però ¿és això el primer que s'ha de fer davant d'una agressió brutal com la dels russos? Durant el recorregut des de l'aeroport hem reviscut vells temps: el Fidel no ha parat de parlar de la necessitat d'aturar la guerra i jo he aconseguit concentrar-me a no escoltar-lo perquè m'hauria sortit foc pels queixals.

—Ja ho saps, oi, que les roses blanques són per als funerals? —li he dit quan me les ha tornades a posar a les mans en baixar del cotxe. M'ho he preguntat: havia aconseguit enfurismar-me? Per poc que no em torço el turmell amb el graó de l'entrada de l'enrabiada que duia. Quan ha arribat l'ascensor, el mòbil m'ha caigut a terra i gairebé s'hauria escolat per l'esclletxa si no fos que l'he aturat amb el peu i he deixat una bonica ratllada a la pantalleta. Que els dos amiguets ja fossin al pis i estiguessin enllestint el sopar ho ha acabat d'arrodonir: ni una estona sols amb el Fidel per compartir el nus d'angoixes que m'estrenyia el coll.

—Obrim el tequila? —he proposat quan m'han saludat els desconeguts, efusius.

Em costaria descriure amb tots els ets i uts la conversa del sopar, perquè en cap moment he pogut deixar de pensar en Isaac Bashevis Singer. La parella d'amics de la coor-

dinadora s'han quedat ben parats en saber que havia anat a Ucraïna per traduir-hi un autor ídix. Els he hagut d'explicar que Singer va vetllar perquè es traduïssin tots els seus relats a l'anglès i que és doncs a partir de la versió anglesa que el tradueixo al català. També els he contat que a la residència de traductors de Lviv hi he coincidit amb col·legues de mig Europa. «¿Es tradueixen llibres al noruec i a l'eslovè des d'Ucraïna?», ha preguntat ella. ¿Calia que contestés preguntes semblants? Els he dit que no poden imaginar-se fins a quin punt m'agrada la manera que té en Bashevis de mirar el món. Ara mateix, per exemple, l'estimat Bashevis sabia explicar amb molta compassió de quina manera es comporten aquests amics d'un exmarit que, per donar-me la benvinguda, necessiten repetir que Rússia no atacaria Ucraïna si l'OTAN no ho hagués provocat, que els ucraïnesos farien bé de rendir-se perquè la desproporció entre el seu exèrcit i el de Rússia és tan gran que val més que la guerra duri poc i que mori poca gent...

—I d'on la trauries, la compassió, Isaac? —li pregunto al meu autor estimat, i si el tingués davant l'agafaria per les solapes per preguntar-l'hi—. D'on la trauries, digues, la compassió?

—Doncs explicant que porten anys formant-se i llegint articles —em respon ell—, llegint i anant a conferències i escrivint documents conjuntament, fent infinites reunions i participant en manifestacions solidàries amb causes nobles, i ho han fet tot desinteressadament, deixant-hi les hores i els diners, dient-se que només pensen en els altres, en la gent que pateix, i de nits s'ho repeteixen durant hores amb cerveses a la mà, com qui va a una escola de generositat.

Sí, és la mena de descripcions que en Bashevis deixa caure com qui no vol la cosa: una escola de generositat. De manera que, mentre l'amic del meu exmarit i la seva amiga s'empenyen l'un a l'altre amb arguments molt ben pensats contra la guerra, jo m'escolto la veu d'Isaac Bashevis Singer que em diu que caldria donar cos a tota la generositat d'aquests dos i també a les històries que tots dos han viscut amb el meu ex durant els llarguíssims temps de la separació, mentre jo vivia a París, a Berlín, a Norwich, a Arles, a l'illa de Gotland i a l'illa de Hvar, i ara, des de Cap d'Any, a l'estimada Lviv. Com l'han acompanyat en la seva pena i li han donat ganes de viure convidant-lo a reunions i a manifestacions, com se l'estimen tant que fins i tot avui han decidit ajudar-lo a viure el tràngol d'acollir a casa l'exdona que torna de la guerra, tot i que tots tres saben que l'exdona no es quedarà amb ell ni una nit. En Bashevis, penso, es fixaria en aquell prestatge del menjador on, de costat, hi ha la convocatòria a la mani de dimecres vinent per aturar la guerra i la foto del Fidel i la Rosalia del dia que es van casar —ella que se'l mira de reüll i ell que parla animadament amb algú que és fora de camp— amb el vidre esquerdat. Esquerdat del dia que va caure i ningú no ha pensat mai a canviar el marc. I un cop hauria descrit amb molta compassió aquesta colla generosa que volen aturar una guerra a base de no lluitar contra l'exèrcit invasor, amb un parell de frases que caurien com el tall d'una ganiveta l'estimat Bashevis ens faria entendre que tanta generositat i bones intencions no les necessita ningú perquè no serveixen per a res. Estrictament per a res. En fi, enyoro les hores dedicades a traduir Singer durant els meus dos mesos a Ucraïna mentre demano a l'amic del

meu ex que em torni a omplir el vas de tequila, faig la broma d'acostar el saler al tou de carn que uneix el polze esquerre a la mà sense anells, llepo la sal, faig un escarafall abans de tirar el cap enrere i empassar-me d'un sol glop el tequila. I llavors concloc el sopar:

—Estic cansadeta i si no us sap greu me n'aniré. Gràcies pel sopar a tots tres. I perdona que no t'ho hagi dit fins ara, Fidel, però vull que sàpigues que no suportó haver tocat el dos amb la cua entre cames i que demà al matí mateix començaré a buscar un bitllet per tornar a Ucraïna.